

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINECA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " " " pe 1/2 an 7 "

Manuscrisele se adresează redacțiunii
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumăra-
țiune și inserțiuni administrațiunii „Tipog-
rafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edictate etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor.

„Vacant”

Într-o seară neavând alta de cetit, am luat „Calendarul Românului” al eparhiei Caransebeșului și m'am pus să frunzăresc prin el. M'am oprit la „Comunele, preoții și învățătorii” cu gândul, ca-să văd, pe unde-s respirați colegii mei de școală.

Trecusem aproape peste toate protopopiatele, când iată para lampei începu să se micșoreze. I-am sucit de vre-o câteva ori șurubul înainte s'o fac mai mare, dar înzadar, căci apa nu voia să ardă. La urmă am stâns-o și m'am tras lângă cuptor la licărirea focului, cum ședeam odată acasă cu moșu-meu, fi'ertat.

Numele colegilor par'că-mi ieșiau mereu din cap și numai cuvântul din fruntea acestor șire mă frământa într'una, purtându-mă prin lumea sărăciei. Într'un protopopiat mai sărac ca celelalte, nu știu decâteori aflasem tipărite aceste patru cuvinte: „Postul de învățător vacant.”

Acel „vacant” nu mi-a mai ieșit din cap nici după-ce m'am culcat, și așa am adormit....

Eram pe altă lume. Stăpâna duhul Evangheliei, al iubirii deaproapelui. Neamul nostru înțalese-se, că școala e lumina vieții și fără ea nici biserica nu poate crește din oameni, creștini adevărați.

Toți bogații fără copii ai mândrului nostru Bănat începură a da sume mari — alții își testară toată averea — „Fondului pedagogic”. Se obicinuiseră ai noștri la nașteri, la boteze, la cununii, la morți, la praznice, la zile onomastice, la petreceri și la alte ocaziuni să trimită „ajutor” acelu fond, care în scurtă vreme ajunsese *pătrarul de milion*.

Catihetii dela școalele civile și liceale de prin orașele aretului nostru, aleseră din clasa a patra pe toți studenții cu purtare bună și râvnă și îi aduseră la pedagogie, unde li-se da ajutoare, mai ales pentru îmbrăcăminte, din camelele acelu fond; iar bisericile mai bogate alegeau

încă din școala satului orfanii talentați și îi purtau la școală, ca să crească dascăl pentru școala lor din sat.

Elevii din cursul prim locuiau toți în internat cu un prefect, om mai în etate, serios și adevărat părinte. Afară de prelegeri, el era tot cu ei, îi sfătua și-i conducea în regula vieții. Aveau masă comună, simplă, dar regulată, pregătită din bucatele aduse de acasă și cumpărate și în piață. După mâncare pe timp potrivit, la amezii și seara, prefectul pleca cu ei la plimblare prin oraș, dar mai ales afară la câmp și timp de jumătate, ori o oră, prinde-au câte-o temă ocazională din cartea naturii. Tinerii se simțiau mai bine, ca ceice trag un pui de somn după prânz, iar noaptea nu pot dormi. Viața simplă și regulată din cursul prim învăță pe tineri, cum să trăiască mai independenți în celelalte cursuri.

Pedagogia înviase... Îți era mai mare dragul când eșiau junelașii în cete dela prelegeri, îmbrăcați regulat și cu sănătatea pe fețele lor vesele. Asemenea în Dumineci și în sărbători, când toată viitoarea ceată preotească și învățăto-rească, cu vlădicul, dignitarii, preoții și mulțimea credincioșilor se vărsau din Casa Domnului, umplând stradele de lume și inimile, de nădejde în tăria și viitorul acestui neam mult cercat, dar dedat a-și face punte peste toate.

Înceta-se și mizeria în încassarea cultului și plățirea învățătorilor. Din graiul cuminte al preoților în biserici, din purtarea regulată a școalei prin învățători și din învățămintele războiului poporul cunoscuse, că școala îi ușurează traiul. Toți plăteau cu drag, ba unele sate nu mai reclamau ajutor, ci plăteau singuri tot salariul învățătorilor.

Se făcu-se o nouă rânduială la încassare. În 3 — 4 sărbători din toamnă vremea de după amezii era anume rânduită pentru „încasarea cultului” *pe anul următor*. Învățătorii primeau regulat plata și numai părăseau școalele con-fesionale.

În calendar se tipărea tot mai rar cuvântul „Vacant“.

Sentința lui Eminescu:

În lumea asta de mizerii

A visa e un pericol.

Și de cumva ai iluzii

Ești pierdut și ești ridicol“ —

se nimicise prin forul cel mai înalt al unui neam: *Voința!*

Visătorul.

Predică de război.

de: Aurel Balea, preot militar.

În numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh, Amin.

Iubiți creștini, iubiți soldați!

De prezent aproape în Europa întreagă urlă tunurile, zboară șrapnelele, râpăesc puștile, șueră plumbii, cad răniții, mor cei muribunzi, se vaită părinții, plâng văduvele, suspină orfanii, paremi-se că s'a împlinit proclamația Domnului: „*veți auzi de războaie... se va scula limbă peste limbă, împărăție peste împărăție și va fi ciurnă, foamete și cutremur de pământ*“ (Lc XXI 10).

Iubirea sinceră față de patrie arde ca o lumină puternică în inimile tuturor, fiecare e gata să se jertfească pentru patrie; atât soldații viteji, cât și cei rămași acasă caută să contribuie la sfârșitul bun și glorios al crudului răzbel.

Mântuitorul Cristos a zis: „*nimeni nu are dragoste mai mare decât acela, care își dă viața pentru prieteni*“. Soldații cu bucurie își dau viața pentru noi ceialtați, ca în inimile noastre să înflorească florile mulțumirii și recunoștinței față de ei, cari flori nici odată nu se vor ofili.

Dar iubiților, nu numai grozăviile războiului ne îngrozesc pe noi, ci au fost și sunt și multe alte nevoi în lume, ca de ex. foametea, ciurma, cutremurul de pământ, vijeliile, seceta, esundările, morburile trupești, neînțelegerile, clevetirile și alte multe daune materiale și spirituale, chinuri trupești și sufletești.

Deoarece pe toate acestea le-a simțit omenimea de multe mii de ani, deja în timpurile cele mai vechi au întreat oamenii, că *de unde e răul și de ce e nevoia în lume?* Dar nici un filozof al evului vechi nu a știut da răspuns satisfăcător la această întrebare.

Prin învățăturile sublime ale dumnezeescului Învățător în cele următoare voi răspunde:

1. *de unde și pentru ce e răul*, adică durerea, morbul și alte suferințe în lume și

2. *cum trebuie să suportăm acest rău.*

I.

Numai un singur rău e în lume, (care e rădăcina, izvorul) adică: *păcatul*. Tot ceea-ce afară de singurul rău, adică afară de păcat — numim noi rău, nu e *esențial*, ci numai *sentimental rău*, adică neplăcut, dureros și rău de suportat pentru noi.

Nici păcatul și nici ceea-ce — afară de păcat — numim noi rău n'a fost zămislit de Dumnezeu deoarece El numai „bun“ a creat, dupăcum zice și sf. Scriptură T. V.: „*Și a văzut Dumnezeu că e bine*“. Și într'adevăr bunul Dumnezeu a creat pe om, ca el să fie *bun*.

Sufletul omului, a fost în grația lui Dumnezeu; mintea i-a fost clară; voiața i-a înclinat spre bine; trupul nu a fost supus nici unui morb și nici morții, animalele au fost blânde; pământul a rodit dela sine fructul său; cu un cuvânt soartea lui a fost neescepționabilă și fericită. Dar a venit acel moment nenorocos, în care omul a călcat porunca lui Dumnezeu, adică a păcătuit și după săvârșirea acestui păcat imediat s'a născut răul, deoarece sufletul omului a căzut din grația lui Dumnezeu, mintea i-s'a întunecat, voința lui a înclinat spre rău, trupul său a fost supus diferitelor morburii și morții, animalele s'au salvătat, pământul a produs dela sine numai spini și polomidă așa că cu sudoarea feții sale trebuie omul să-și agonisească pâinea.

Dar nu numai păcatul strămoșesc original, ci și *păcatele personale* sunt *izvoarele* nevoiilor și suferințelor. Câți sunt înșiși pricina mizeriei lor, câți își ruinează viața? *Alte rele le moștenim*, precum, morburile, năravurile.

Dar azi vin calamitățile și nevoiile din vina noastră, ori prin moștenire; *tot răul* — afară de păcat — *vine dela Dumnezeu*. Nu în înțelesul acela, că Dumnezeu ar fi făcut răul, sau că l'ar admite, ci așa, că aplică și admite răul deja existent, ca să ne ajungă pe noi în urma atotînțelepciunii Sale.

A știut aceasta foarte bine dreptul Iov, deoarece când hoții au mănănat cămilele lui și celelalte animale ale lui; când focul căzut din cer a nimicit oiile sale și când casa, ce s'a prăbușit a omorât copiii săi nu a zis că hoții au umblat la mine, că fulger a trăsmit oiile mele și că casa a omorât copiii mei, ci astfel a grăit: „*mâna Domnului m'a atins pe mine*“.

Dar noi nu voim să pricepem acestea. Până când omul e înconjurat de binecuvântare, de pace, fericire, trai bun, până atunci Dumnezeu e sublim și toate le poate face, dar când mâna lui Dumnezeu ne ajunge, când ne ajung diferite rele, dureri și suferințe, atunci nu voim să gândim la Dumnezeu și nu voim să credem, că Dumnezeu ni-le trimite. Mulți însă nu cred, că Dumnezeu trimite relele, neajunsurile și suferințele peste noi în urma atotînțelepciunii Sale. Și anume:

1. Din dragostea lui nemărginită

Dumnezeu a creat pe om pe pământ, ca după viața aceasta — slujindu-i Lui aici — să se împreune cu El pe vecie, și să-L preamărească în rai. Dar deoparte vanitatea, invidia, rangul, luxul, pompa, iar de altă parte pofta ochilor, sgărzenia, bogăția și în fine pofta trupului și diferitele plăceri din lumea aceasta întru atâta abat inima omului dela calea, ce duce în rai, încât căutând și iubind numai cele pământești, uităm chemarea noastră sublimă ca făpturi ale Tatălui ceresc.

Și ca noi să nu iubim atât pământul și ca să ne aducem aminte, că suntem numai călători-trecători aici, trimite Dumnezeu peste noi suferințe și dureri, cari ne strigă: cu apostolul Pavel „*să căutăm și să iubim cele de sus*“.

2. Dumnezeu admite calamitățile, plăgile, durerile suferințele în urma *dreptății Sale nemărginite*, adică *ca pedeapsă pertru păcatele noastre*.

Când Dumnezeu a poruncit lui Noe să-și facă o corabie și să-și ia cele de lipsă și când apa a acoperit munții cei mai înalți, zice S. Scriptură, că toate acestea s'au întâmplat, pentrucă „*lumea s'a stricat și s'a umplut de răutăți*“.

Când s'au sculat israilitenii în pustie contra lui Moise și contra lui Dumnezeu, șerpi de foc și veninoși au venit peste ei, încât mulți au murit din pedeapsă pentru păcatul lor. Și Mântuitorul a plâns pentru soartea

Ierusalimului și a profețit, că dușmanul îl va nimici din pedeapsă, că nu a voit să primească cuvântul Domnului Cristos.

Dar să nu mergem așa departe.

În anul 1910 a fost cutremurul de pământ în Messina, unde 200,000 de oameni au pierit. Esunările din anii trecuți, iar acum războiul mondial.

În viața noastră de câteori vedem, că mii sunt loviți de nenorociri tocmai atunci, când săvârșesc păcate mari, așa că noi atunci imediat rostim sentința: „iată pedeapsa lui Dumnezeu“.

3. Trimite Dumnezeu suferințe în urma *milei Sale nemărginite ca admoniere pentru păcate.*

Pildă avem pe fiul cel rătăcit din s. evanghelie, care până-ce a dispus de bani, nu s'a gândit la casa părintească, nici la păcat; dar când din june nobil ce era a ajuns păzitor de porci, când în loc de mâncări bune a ajuns să roadă rădăcină, abia atunci s'a gândit ce a făcut și s'a decis a-se reîntoarce la tatăl său. Atunci a ajuns la convingerea, că a păcătuit contra tatălui său și contra lui Dumnezeu. Deci bunul Dumnezeu ne trimite pedepse, ca să vedem cât e de grozav și de rău păcatul, când ne aduce deja aici pe pământ astfel de suferințe grele, dar apoi ce suferințe ne pregătește pentru lumea cea de dincolo.

(Urmează)

Pentru orfani

Ohabița.

S'a colectat 65 c. 12 fil., din cari *elevii* 14 cor. Preotul Petru Dalea cu soția 10 c., Comuna 10 c., Dionisie Dalea din Târnova, Grigorie Curea, epitrop I câte 5 c., Ioan Ceponi epitrop II 4 c. Alții 1—2 c.

Peștere.

În absența preotului local a colectat administratorul I. Borlovan 100 c. 40 fil. Dela Ana Zboroștean 6 c., Romul Jucu, Balint Iorgovan, Iconia Zuza, Nicolae Nica, Maria Taban, N. și Vichentie Jucu, Todor și George Belu, Petru Roșu și M. Bunariu, Persida și Ana Balint, câte 4 c. Ceialalți cel puțin 2 c.

Poiana.

De tot 31 c. 10 fil., preotul F. Cioloca 10 c.

Rueni.

236 c. deși parohia e mică. Unii au dat sume frumoase. Așa Comuna 50 c., preotul N. Cojocariu 20 c., Werner Menyhért 10 c., Csendörség și N. N. câte 6 c., Maria Cojocariu 5 c. Aci femeile au colectat ouă, cari apoi sau vândut în matera Rueni cu 24 c. 80 fil. în filia Turn cu 10 c. Din această parohie rezultatul e foarte frumos.

Prisaca.

Preotul N. Popovici adună 223 c. Din venitul unui concert aranjat de preotul ajutat de primarul Almăjan 100 c. Aurelia Popovici, Iosif Nicolici, Ana Zuza câte 10 c., Afion Almăjan, Petru Jucu, câte 5 c., Ioan Popovici, N. Gavrilă, N. Savu, Iosif Sêrbu, Ana Bălan, Petru Catalina, Petru Batrănu câte 4 c. Ceialalți 1—2—3 c.

Rugi.

Preotul P. Suru colectează 311 c. 74 fil, Preotul 30 c., Constantin Ciulă notar, George Frana inv. în pens. câte 20 c. Cor. Mircea învăț. 15 c., Maria Iorgovan câte 10 c., Ioan Jura epitrop 8 c., Sol. Rada, G. Peptenariu câte 6 c., Gligore Rada 4 c. Mulți alții 1—2—3 c. Femei multe.

Ruginosu

de tot 28 c. 20 fil. Preotul V. Corneanu 5 c. Ceialalți sume mai mici.

Rusca.

Au contribuit foarte mulți — 115 inși sume mai mici. Preotul I. Sirbu 5 cor.; de tot a încurs 112 c. 30 fil. Rusca-montană, a încurs 8 cor., Sadova-nouă 2 cor. Slatina-mică 15 c. 40., din cari Iconia Banu Spiridon 10 c.

Teregova.

Aici au contribuit mai mulți, la 268 inși. Se vede că preotul Ioan Bogoevici, ajutat de ceialalți factori parohiali a bătut la ușă tuturor. A încurs frumoasa sumă de 500 c. Au dăruit: Comuna 100 c., preotul Pavel Șandru, preotul I. Bogoevici, Petru Loga, Ilie Stoichescu, George Juca, Ianăș Ieneșiga, Ioan Copăceanu, Alexandru Bona, câte 10 c., George Tirbu, Const. și Ana Costa, Petria Berzescu câte 6 c., Iancu Anculea 5 c., Ioan Per-vulescu, Ianăș Loga, câte 4 c., Bonomi 5 c.; foarte mulți și multe 1—2 și mai puțin.

Valeaboului.

A mai intrat de aci încă 46 c. 28 fil. Petru Vas 10 c., Gheorghe Filip 6 c., Iova Chinezu 4 c. Le-a colectat Ioan Pêrvu.

Vălișoara.

Aici au contribuit mulți suma de 127 c. 40 fil. colectată de capelanul T. Nicolici. Traian Damșescu și Teodor Oprea câte 4 c. Ceialalți sume mai mici.

Vârciorova.

De tot 71 c. 10 fil., Martin Vernichescu 5 c. Valeriu Dumitrescu 4 c. Atanasiu Bruia 10 c.

Voislova

90 c. Preotul G. Adam și soția sa Maria câte 10 c., Trandafir Miclăuș, Andreiu Sirbu, Alexa Solia, Trandafir Boran, Rista Petrescu, câte 5 c. Alții 2—3 c.

Zervești

67 c. 20 fil. Ioan Jucosu preot și Petru Adam învăț. câte 4 c., G. Bihoiu 10 c.

Ziagna.

Preotul Nichifor Lazăr a colectat în 5 Ian. 1917 100 c. 10 fil. dela o mulțime de inși, cari toți au contribuit 1 c. și mai puțin. Preotul 5 c.

* *

O colectă succasă am primit și din comuna **Vrăniuț.** Aici s'a putut aduna prin zelul preotului *Simeon Bartolomeiu* suma de 391 cor. 10 fil. Au contribuit preotul Simeon Bartolomei cu 20 cor., soția sa cu 10 cor.; apoi văd. Elena Bartolomei 30 c., Aron și Ioan Bartolomei 10 c., Petru Buzagiu, comerciant 10 c., Nicolae Mihai, econom 10 c., Pavel Jucu, econom 10 c., Teodor Pardoș, econom 10 c., Ion Braia, cantor 10 c., Nicolae Bumbu, econom 10 c., Iosif Berci, comerciant 10 c., Iosif Iovu, econom 6 c., Pavel Roșu econom 6 c., și alți mulți cu 5, 4, 3 c.

Ș T I R I

Înmormântarea protopopului Dr George Dragomir. Osemintele tridite ale regretatului protopop Dr George Dragomir au sosit la Logoj Marți dimineața. Sicriul a fost dus de preoții Dr Aurel Mihaescu, Dr Dimitrie Nistor, Ion Ardelean și diaconul Terențiu Tripa la casa familiei îndoliate, unde a stat până Mercuri dimineața la orele 10, când a fost transportat în biserica

cea mare a Logojului. Aici s'a oficiat sfânta liturghie prin protopopul și mandatorul Andreiu Ghidiu cu azistența protopopului Vêșșetului Traian Oprea, a parohului Logojului Dr Aurel Mihaescu și a protodiaconului Dr Cornel Cornean. Prohodul s'a săvârșit la orele 2 după amiază. Au slujit protopopii Andreiu Ghidiu, Traian Oprea și Augustin Ghilezan, preoții Iosif Tempea, Isaia Popoviciu, Aureliu Spătan, George Musteța, Dr Aurel Mihaescu, Iosif Caragea, Dr Dimitrie Nistor și Ion Ardelean, diaconii Mihuiți Jigorea și Terențiu Tripa. Cântările funebrele au fost cântate de renumitul cor al măestrului Vidu, frate de suferințe în Sôprôn cu decedatul. Acordurile puternice ale creației artistice „Adusumi-am aminte“ de Porumbescu străbat tot colțisorul bisericii vaste și lacrimi încep să înrouzeze ochii azistenței. Inimile umplute cu jalea vremurilor ce trăim, așteptau roua mângălierii creștinești, reclamată în mod firesc de importanța momentului. N'a urmat. — Convoitul se pune în mișcare. Întreg Logojul românesc, care e acasă, e de față. Din trântul decedatului un singur preot și câțiva credincioși veniți din întâmplare. Sărmanii preoți, veniseră la Logoj, când au primit vestea morții protopopului lor. I-au așteptat aci câteva zile corpul neînsuflețit. Nesosind, s'au reîntors acasă. Acum în momentul ultim n'au mai putut fi înștiințați despre terminul înmormântării. — Între accentele duiioase ale „În veci pomenirii lui“ se dau pământului cele-ce sunt ale pământului. Fie-i somnul lin și liniștea, de care puțin a avut parte în viață, — aproape!

La colecta pentru pedagogi. Primim dela d-na *Roca-Băian*, soție de preot în Margine, la colecta pentru pedagogi suma de 20 cor. în amintirea fiului *Tit* cu prilejul împlinirii unui an dela moartea sa.

Distincții militare. Regele Bavariei a decorat pe mai mulți ofițeri ai regimentului nostru de casă din Caransebeș Nr. 43 pentru ținuta lor vitejească în fața dușmanului. Între aceștia sunt și următorii ofițeri români: majorul *Teodor Sbârcea* (rudenie cu Prea Sfinția Sa episcopul nostru); căpitanul *Amos Pop* și sublocotenentul *Petru Fotoc*.

Preot militar distins. Parohul Birchișului *Emil Grădinaru*, care e concentrat la frontul italian, a fost decorat cu „Crucea Carol“.

Schimbare redacțională. Numărul ultim al „Telegrafului Român“ e semnat de d-l *Dr George Comșa* în calitate de redactor responsabil. Salutăm cu bucurie pe noul confrate în fruntea organului oficial al arhidiecezei și îi dorim succese la redactarea în spirit adevărat bisericesc și românesc a ziarului fondat de nemuritorul Șaguna.

Nou preot militar. Catihetul Romul Popa din Uzdin a fost chemat la serviciu militar.

Cununie. Candidatul de preoție *Silviu Novacovici* din Gêrbovêț își sârbează cununia cu d-șoara *Sofia Peța* din Dalboșeț, azi, Duminecă în 28 Ianuarie v.

Nr. 234 B ex 1918.

Circular

cătră On. oficii parohiale.

Dela oficiul regnicolar de statistică se vor trimite deadreptul la oficiile parohiale coalele statistice B.

Redactor responsabil: Dr Cornel Cornean

Onoratele oficii parohiale să-și țină de datorință a umplea corect și cu conștientiozitate coalele, ce le vor primi și apoi fără amânare să-le trimită oficiului de statistică.

Caransebeș, în 19 Ianuarie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Bibliografie

Sub titlul „**Casa dela Ierihon**“ dl *Dr I. Broșu* a scos de sub tipar o colecție de „*Omilii și cuvântări bisericești*“. În 9 talmăcește rugăciunea „*Tatăl nostru*“ și în 18 propovăduște pe *Cristos*, iar 6 sunt „*din lumea celor-ce sunt și au fost*“. Frumseța și bogăția figurilor oratorice, plasticitatea expunerii, ilustrarea învățăturilor religioase-morale cu asemănări din viață și pilde din istorie, limba poetică și românească, procură cetitorilor o adevărată elevație și mângăiere sufletească. Rostite fiind cu binecuvântarea fericitului mitropolit Ioan Mețianu în catedrala din Sibiu și consultând autorul la compunerea lor oratori distinși, preoțimea le poate ceti și folosi cu succes la împlinirea dirigătoriei sale învățătoriale și recomandă spre lectură credincioșilor, mai ales între împrejurările actuale, când trebuințele sufletești ale poporului reclamă o îngrijire deosebită. Se pot procura dela *Librăria diecezană din Arad* cu prețul de 6 cor. + 70 fil. pentru postă.

De închiriat este

Vila Doboșan

din Băile Erculane.

Ofertele au să se înainteze Consistorului diecezan din Caransebeș, până la 1 Martie c. nou 1918.

Cetiți și răspândiți

„Lumina“

foaie religioasă-culturală pentru popor. Apare în Caransebeș în fiecare Joi, redactată fiind de cei mai buni scriitori ai noștri. Costă la an numai 12 Coroane.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.